



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 153/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Združenia domových samospráv, o. z.**, Rovniankova 14, Bratislava, zastúpeného Tkáč & Partners, s.r.o., Hrnčiarska 29, Košice, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Svk/22/2023 z 25. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 37, čl. 41 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 3 ods. 4 a čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru rozsudkom najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil, vec vrátil najvyššiemu správneému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) rozhodnutím z 28. októbra 2020 rozhodol, že navrhovaná činnosť „*Obytný park Flower Garden*“ uvedená v zámere navrhovateľa sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“). Okresný úrad Trnava, odbor opravných prostriedkov (ďalej len „žalovaný“) vydal 7. apríla 2021 rozhodnutie, ktorým odvolanie sťažovateľa zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

3. Sťažovateľ podal na Krajskom súde v Trnave správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného spolu s prvostupňovým rozhodnutím. Krajský súd rozsudkom

sp. zn. 20S/67/2021 z 26. októbra 2022 správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval absenciu konkrétnych dôvodov, z ktorých by vyplývalo, že navrhovaná činnosť negatívne ovplyvní životné prostredie v danej lokalite. Sťažovateľ pri rozličných investičných zámeroch podáva námietky a žaloby, ktoré sú obsahovo totožné, nereagujúce na špecifiká jednotlivých investičných zámerov a špecifiká oblastí, v ktorých sa majú tieto realizovať, čo vzbudzuje pochybnosti, či ide o námietky, ktoré sú presadzované vo verejnom záujme. Skutočnosť, že sa správny orgán s pripomienkami sťažovateľa nestotožnil a neuviedol ich vo výroku rozhodnutia ako podmienky eliminujúce alebo zmiernujúce vplyv na životné prostredie, neznamená, že na ne neprihliadal a porušil tak svoju zákonnú povinnosť. Navrhovaný zámer bol zverejnený v súlade s požiadavkou zákona na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky i na webovej stránke a informačnej tabuli dotknutého mesta a pred vydaním rozhodnutia prvostupňový správny orgán listom z 25. septembra 2020 oznámil všetkým účastníkom konania, kde a ako sa môžu oboznámiť s podkladmi rozhodnutia, nahliadnuť do nich a vyjadriť sa. Sprístupnenie informácií a konania verejnosti v danom prípade potvrdila aj samotná skutočnosť, že sťažovateľ podal k zámeru stanovisko, správny orgán s ním konal ako s účastníkom konania a s obsahom jeho stanoviska sa vysporiadal v obsahu rozhodnutia.

4. Nevykonanie konzultácii podľa § 63 zákona o EIA, ktoré by v rámci konania pred správnym orgánom mohli byť uskutočnené formou ústneho pojednávania, žalovaný zrozumiteľne vysvetlil tým, že si ich nevyžadovala povaha veci a podklady zhromaždené v rámci vykonaného dokazovania (ku ktorým sa sťažovateľ mal možnosť vyjadriť) boli dostatočné pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ sťažovateľ namietal nedostatok úvah správneho orgánu a nedostatok vysvetlenia spôsobu využitia správnej úvahy, jeho námietky zostali vo všeobecnej rovine, keďže sám neuviedol, aké úvahy, resp. správne úvahy vo vzťahu k akej skutočnosti, dôkazu či okolnosti prípadu podľa jeho názoru v rozhodnutí absentujú. Sťažovateľ taktiež nekonkretizoval, ktorá konkrétna súčasť správnym orgánom zisteného skutkového stavu má byť v rozpore s akým dokladom (dokladmi) tvoriacim obsah administratívneho spisu, resp. prečo podľa neho nemá v tomto spise oporu, pričom rovnako nekonkrétnym bol aj jeho návrh na využitie možnosti obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie s neidentifikovanou prejudiciálnou otázkou.

5. Kasačnú sťažnosť sťažovateľa odôvodnenú tým, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)], najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú (§ 461 SSP). Písomné vyhotovenie rozhodnutia obsahuje vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu a splňa nevyhnutné limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Uviedol, že z kasačnej sťažnosti nemožno zistiť, aké konkrétne právne posúdenie správneho súdu považuje sťažovateľ za nesprávne, a teda absentuje aj akákoľvek sťažovateľova argumentácia týkajúca sa toho, v čom má spočívať nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP musí byť v kasačnej sťažnosti riadne vymedzený, k čomu vo veci sťažovateľa nedošlo, a preto kasačný súd konštatoval, že kasačná sťažnosť je v podstatnej časti neprípustná.

6. Námietky sťažovateľa, že orgány verejnej správy svojvoľne a šikanózne aplikujú právo, keď nenariaďujú ústne konzultácie a nerešpektujú § 29 ods. 13 a § 20a zákona o EIA týkajúce sa predpísaných náležitostí rozhodnutia, v dôsledku čoho je rozhodnutie žalovaného nezákonné, kasačný súd odmietol. S poukazom na svoj skorší rozsudok sp. zn. 3Svk/39/2022 z 27. februára

2024 kasačný súd uviedol, že slovenský zákon o EIA ustanovil nad rámec požiadaviek vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/52/EÚ, ktorou sa mení smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (ďalej len „smernica EIA“), povinnosť v každom rozhodnutí zo zisťovacieho konania určovať podmienky, ktoré eliminujú alebo zmierňujú vplyv stavby na životné prostredie (a to aj v prípade, ak ich navrhovateľ nenavrhol). Prvostupňový správny orgán síce tieto podmienky v rozhodnutí nešpecifikoval zákonne konformným spôsobom, no žalovaný tieto tzv. eliminačné podmienky doplnil v druhostupňovom správnom rozhodnutí, čím boli nedostatky odstránené, a uvedené vyhodnotil správny súd správne. V ďalšom poukázal kasačný súd na to, že žiadne ustanovenie zákona o EIA nestanovuje povinnosť príslušného orgánu zverejňovať stanoviská dotknutých orgánov, a preto vyhodnotil aj túto námietku sťažovateľa ako nedôvodnú.

7. Nevykonanie konzultácií podľa § 63 zákona o EIA v zisťovacom konaní nebolo kasačným súdom vyhodnotené ako nezákonné. Vzhľadom na to, že zákon o EIA a ani smernica EIA v zisťovacom konaní výslovne nepredpokladajú vykonanie konzultácií, ktoré sú až inštitútom samotného posudzovania vplyvov na životné prostredie, v prípade, že príslušný orgán tieto v zisťovacom konaní nevykonával, nemožno uvedené považovať za nezákonný postup.

8. Neobstála ani námietka sťažovateľa, že správny súd porušil povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou, ktorú mal sťažovateľ formulovať v správnej žalobe. Kasačný súd žiaden takýto návrh neidentifikoval, preto uvedenú námietku vyhodnotil ako netýkajúcu sa preskúmaného konania, a teda nedôvodnú. Návrh na začatie prejudiciálneho konania predstavuje dialóg medzi súdmi a jeho začiatok závisí výlučne od toho, ako vnútroštátny súd posúdi relevantnosť a potrebu takéhoto návrhu. V posudzovanej veci kasačný súd nevidel potrebu predloženia prejudiciálnej otázky. Navrhovaná prejudiciálna otázka nebola dostatočne konkrétna, keď sa týkala všeobecnej námietky sťažovateľa, že aplikačná prax v Slovenskej republike nevychádza z eurokonformného výkladu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popisuje priebeh konaní pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi. Pomerne rozsiahlo uvádza úvahy a teoretické východiská týkajúce sa jeho postavenia ako zainteresovanej verejnosti v rámci správnych konaní a správneho súdneho konania. Poukazuje na schematické posudzovanie sťažovateľa ako „*chronického sťažovateľa*“ či iné nelichotivé prívlastky bez toho, aby správne súdy súčasne uznávali, že ide o odbornú ekologickú organizáciu konajúcu v prospech práva, dobrej správy vecí verejných a zákonnosti v oblasti životného prostredia. Vyslovuje presvedčenie o zaujatosti politickej reprezentácie proti nemu, ktorá sa opakovane prejavuje nielen v činnosti orgánov verejnej správy, ale aj správnych súdov.

10. Podľa názoru sťažovateľa konanie súdov vo vzťahu k jeho žalobám vykazuje známky rozhodnutia bez znalosti žalobnej veci a riadneho ustálenia skutkových okolností a právnych dôvodov žaloby. Rozhodnutia súdov vykazujú známky formalistického rozhodnutia prijatého na základe predpojatosti k subjektu sťažovateľa (žalobcu). Sudcovia správnych súdov nesprávne interpretovali a priamo alebo nepriamo spochybňovali „*skutočný a úprimný záujem*“ sťažovateľa o ochranu životného prostredia, v dôsledku čoho neaplikovali na sťažovateľa (žalobcu) ustanovenia

vnútroštátneho práva a neaplikovali základné zásady týkajúce sa konania, čím v rozpore s právom Európskej únie nechápali a neidentifikovali sťažovateľa ako zainteresovanú verejnosť a ako odbornú verejnosť v oblasti verejného práva, v dôsledku čoho sa ich rozhodovanie javí ako diskriminačné, šikanózne, nezákonné a v rozpore s rozhodovacou praxou súdov vyšších stupňov. Okrem toho namieta spôsob, akým sa najvyšší správny súd vysporiadal s jeho návrhom na prerušenie konania a polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie, keďže takúto potrebu nezistil.

11. Sťažovateľ zastáva názor, že pre riadne posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné, aby ústavný súd prerušil konanie a požiadal Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o troch ním predložených predbežných otázkach. Prvú otázku sťažovateľ formuloval v znení, či je doterajšia aplikačná prax súdu vo veciach sťažovateľa (ústavnému súdu známa z jeho činnosti) hodná ochrany právom Európskej únie. V rámci druhej otázky sa sťažovateľ pýta, či sa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veciach životného prostredia týkajú všetkých oblastí ochrany životného prostredia a či sa ochrana a oprávnenia ekologických spolkov pri ochrane životného prostredia týkajú všetkých oblastí životného prostredia, ktoré sú regulované druhotnými právnymi predpismi týkajúcimi sa jednotlivých častí životného prostredia. A napokon tretia otázka znie, či rozsudok Súdneho dvora Európskej únie č. C-416/10 Pezinská skládka sa má interpretovať extenzívne v kontexte vnútroštátneho práva, teda či sa prednosť environmentálnych záujmov podľa tohto rozsudku aplikuje na všetky environmentálne konania, veci životného prostredia bez ohľadu na podoblasť práva životného prostredia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

13. Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať, či pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali rozhodné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (IV. ÚS 127/2012).

14. Rozsudok najvyššieho správneho súdu, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

15. Ústavný súd po preskúmaní rozsudku kasačného súdu dospel k záveru, že neobstojí tvrdenie sťažovateľa o jeho arbitrárnosti či nedostatku odôvodnenia. Bez potreby opakovania či parafrázovania jeho právnych záverov ústavný súd uvádza, že najvyšší správny súd

po identifikovaní relevantných sťažnostných námietok sa s nimi dostatočne vysporiadal, pričom poskytol sťažovateľovi jasné, zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku (body 26 až 29 napadnutého rozsudku). Nevykonanie konzultácií podľa § 63 zákona o EIA nebolo najvyšším správny súdom vyhodnotenú ako nezákonné (body 31 a 32 napadnutého rozsudku). Rozsah odôvodnenia napadnutého rozsudku nijako nevybočuje z mantinelov práva na spravodlivý súdny proces a ani závery, ku ktorým najvyšší správny súd dospel, nemožno považovať za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Najvyšší správny súd sa dostatočne zaoberal aj návrhom sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie, pričom ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil, prečo tieto otázky nemajú žiadnu relevanciu pre posudzovanú vec. Uvedený právny názor najvyššieho správneho súdu ústavný súd považuje za logický a presvedčivý. Z judikatúry Súdného dvora Európskej únie totiž vyplýva, že národné súdy vrátane ústavného súdu musia mať mieru slobody pri rozhodovaní, či sa obrátia na Súdny dvor Európskej únie alebo nie, čo osobitne platí pri doktríne *acte clair* (pozri rozsudok z 9. 9. 2015 vo veci Wahl proti X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14).

16. Vo vzťahu k požiadavke sťažovateľa na predloženie prejudiciálnych otázok ústavným súdom Súdnemu dvoru Európskej únie (bod 11) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom predložené prejudiciálne otázky nemajú vplyv na konkrétny predmet prieskumu ústavným súdom. Sú orientované na osobu, resp. osobnú činnosť sťažovateľa v kontexte, či je hodná ochrany európskeho práva (čo je evidentne mimo relevantného prieskumného rámca), resp. všeobecne na rozsah použitia práva Európskej únie a v konečnom dôsledku všeobecne na vzťah európskeho a vnútroštátneho práva, pričom sťažovateľ neuvádza žiadne konkrétne ustanovenie práva Európskej únie, ktoré by sa malo vyložiť, a preto ústavný súd k sťažovateľom navrhovanému postupu podľa § 61 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepristúpil.

17. Ústavný súd preto uzatvára, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu